

Discurs Montse Balaguer Bruguera – Presidenta del CAB a l'acte “Enfortim les associacions per enfortir Barcelona”

Amics i amigues que ens acompanyeu a la Sala de Cròniques i al Saló de Cent, autoritats, Alcalde, des del teixit associatiu sempre hem pensat que les coses es poden fer d'una altra manera. És per això que avui us explicaré una història:

Barcelona, dilluns 1 de febrer de l'any 2016

Em dic Laia, tinc 26 anys.

Vaig acabar els estudis de Pedagogia ara farà dos anys i treballo en una associació sense ànim de lucre vinculada a l'àmbit del lleure infantil i juvenil.

Mai m'hagués imaginat que treballaria en una associació, en el tercer sector... Suposo que per desconeixement.

Ara, però, me n'adono del paper que hem fet els espais i agrupaments en l'educació de la ciutat. No sempre del tot reconegut.

Però, sens dubte, hem tingut i continuem tenint una funció impagable amb diners o subvencions.

Perquè eduquem en valors, en esperit crític, en democràcia, en participació. Perquè formem a ciutadans i ciutadanes actius, compromesos... Persones amb capacitat transformadora.

Just ara hem acabat un procés de reflexió interna que ens ha dut a canviar la forma jurídica de la nostra associació. Ara som una fundació. La raó? Poder gestionar millor el nostre patrimoni.

Bé... no us penseu eh! El nostre patrimoni és la propietat del local on fem l'activitat. Un local que vam poder adquirir gràcies a l'adjudicació d'una herència intestada.

L'adjudicació de les herències intestades és una altra fita aconseguida pel sector associatiu. Però no és suficient per ajudar a superar les dificultats que encara tenen moltes associacions per accedir a locals amb un mínim de condicions.

En fi... Suposo que l'associació en la que treballo s'ha de sentir afortunada...

Ja fa temps que des del sector associatiu estem treballant per ampliar i potenciar la nostra autonomia financera. De fet, en el marc del darrer [Congrés de les Associacions de Barcelona](#) que es va realitzar entre el 2010 i el 2011, va ser un dels temes més debatuts. Van sorgir molt bones propostes, tot i que complexes ja que en bona mesura la seva viabilitat depenia de la voluntat de les diferents administracions públiques, dels criteris polítics pel que fa al finançament de les entitats sense ànim de lucre i, òbviament, de la capacitat d'insistència i d'incidència de les pròpies associacions.

Eren uns temps complicats. La crisi econòmica del moment i les retallades a totes les administracions van generar un clima d'incertesa que, sens dubte, va influir en tots els debats d'aquell 2on congrés.

En aquests 5 anys han canviat coses. Comencem a recuperar-nos d'aquella crisi ferotge i les administracions sembla que tornen a “obrir l'aixeta” per finançar la tasca de les entitats. De fet, no és la “tasca” de les entitats. És la tasca que hem de fer de forma col·lectiva en benefici de la pròpia societat.

Pel camí, però, sembla que hem posat una mica de seny. Hi ha associacions que s'han fusionat, hem trobat fórmules innovadores per gestionar millor i hem après a compartir de forma més eficaç els recursos propis.

L'empresa privada s'està implicant més amb els projectes associatius i, amb el suport de la gent de Torre Jussana, hem pogut crear un banc de recursos a disposició de totes les associacions. D'aquesta manera compartim taules, escenaris, equips de so... i, fins i tot, hores de voluntariat.

En l'àmbit del finançament hem anat fent petits passos. Hem iniciat un nou model de relació econòmica amb l'administració i, en aquesta línia, hem aconseguit canviar alguns dels criteris en l'adjudicació de subvencions. Sembla que, finalment, el codi ètic serà un requisit indispensable per poder accedir a les convocatòries.

Tanmateix arribar fins aquí no ha estat fàcil...

Malgrat el Codi Ètic ha estat sempre una eina avalada i recolzada per les associacions, ha estat inevitable trobar resistències. En la mesura que el codi ètic s'ha anat consolidant com a segell de qualitat i com a condició necessària per poder accedir a certs recursos, una part del sector associatiu l'ha començat a veure com una estratègia fiscalitzadora. I és que hi ha associacions que continuen creient que no cal canviar les coses. Que no calen relleus. Que no calen assemblees. Que no han d'explicar com es gasten els diners.

En definitiva, que malgrat amb la crisi econòmica no ens ho vam passar massa bé, finalment va esdevenir una oportunitat ja que ens va permetre fer un pas endavant com a sector. Vam entendre que els recursos econòmics ajuden a tirar els projectes endavant, però allò que realment els fa possibles és la força, el compromís i la il·lusió de les persones que hi ha al darrera.

Tot això us ho explicava perquè el fet de tenir un local en propietat ens ha permès reafirmar-nos en el nostre posicionament ideològic doncs ara, tot i que continuem necessitant l'ajuda de l'administració i el patrocini d'algunes empreses, no depenem en exclusiva del seu finançament per poder desenvolupar els nostres projectes.

La massa social de l'entitat ara s'ha fet més forta i, per tant, podem oferir uns serveis de més qualitat. Ara tenim una ciutadania més implicada i podem oferir uns millors serveis. La ciutat, doncs, hi surt guanyant.

Ja m'agradaria a mi que la meva entitat de base també pogués tenir un local en propietat! Això no us ho he explicat encara...

Bona part del meu temps lliure el dedico a una associació que treballa en l'àmbit del medi ambient. Formo part de la Junta i m'encarrego, entre d'altres, dels temes de comunicació.

Som una entitat petita. Intentem treballar al barri i pel barri.

De fet, formem part de la coordinadora territorial d'entitats, una xarxa que aplega quasi totes les associacions del territori. De fet, més que una xarxa, som una malla que relliga socialment el barri, combinant projectes culturals i festius amb projectes solidaris i d'integració.

Algunes vegades ens ha tocat mediar i això ens ha permès reduir els conflictes a nivells testimonials. Perquè coneixem les nostres necessitats i treballem de forma col·lectiva per aconseguir que es facin realitat. I ho aconseguim, sovint gràcies al diàleg. Però algunes vegades hem hagut de tallar algun carrer. I, quan ho hem fet, la Mercè sempre ha estat disposada a posar-se davant.

La Mercè és una veïna a la qui admiro profundament. És una senyora que viu al pis de dalt de casa meua i que va ser una gran activista veïnal del barri durant els anys 70 i 80. Sempre m'explica batalletes de les reivindicacions en les que va estar implicada i quan s'enrecorda em porta alguna foto i algun article sobre aquelles gestes. Sovint m'explica els canvis i millores que ha experimentat el barri gràcies a aquelles reivindicacions. Crec que li devem molt a aquella generació que va treballar tant i tant bé.

A la Mercè el compromís associatiu li ve de família. El seu pare, obrer en una fàbrica de filatures, va ser un dels fundadors de l'Ateneu i sempre li explicava els esforços que van haver de fer per aconseguir construir la seu de l'entitat.

L'Ateneu, actualment, és una de les entitats més actives del barri. Promouen la cultura popular, tenen una bona programació cultural, fan formació i, fins i tot, gestionen un banc del temps. Tenen una veritable vocació de servei públic. L'Ateneu està en un procés de relleu generacional molt interessant, fruit del procés participatiu que van fer ara farà uns 7 anys, quan la Generalitat subvencionava aquest tipus de processos.

Un dia li vaig explicar a la Mercè això del 1er i el 2on Congrés d'Associacions... Tot això de les ponències i del Pla de Suport a les Associacions... i crec que encara riu.

Això sí. Ella no ha desistit mai en la seva lluita. Com que està jubilada es dedica a analitzar

minuciosament cada carrer del barri. I cosa que veu bruta, trencada o que no funciona. És mereixedora d'una entrada al registre municipal demanant la seva reparació immediata. Si en una setmana no ho han arreglat té prou contactes com per adreçar-se personalment al regidor del districte i exigir una solució immediata. I li fan cas!!!

En canvi, nosaltres tenim goteres al local de l'entitat des de fa 2 anys i encara no les han arreglat!

Sens dubte, la Mercè és un gran personatge. S'ha guanyat un reconeixement a costa de molta feina des del moviment associatiu de base i ho ha aconseguit perquè sempre ha sabut molt bé el que volia i perquè ha sabut transmetre la seva il·lusió als que l'envoltaven. La Mercè és una persona coneguda i estimada per tothom. I un referent a seguir.

És aquest tipus de reconeixement del que gaudeix la Mercè el que hauríem d'aconseguir per a les associacions. Però, sens dubte, o bé els nostres projectes no són tant interessants ni tant meravellosos com volem fer creure o bé no hem estat capaços que la ciutadania els entengui. No hem estat capaços de transmetre la il·lusió amb la que treballava la Mercè.

De reconeixement també em vam parlar durant moltes hores en aquell 2on Congrés: enfortiment i fidelització de les bases socials, nous lideratges, relleus generacionals, noves formes de comunicació, comissions de treball, treball en xarxa, plans de participació, plans estratègics... Tot de tecnicismes i teories sortides de l'acadèmia que, ara amb el pas del temps, me n'adono que podríem haver concretat amb paraules més senzilles i nostrades. Així, la Mercè, la meua veïna, potser les podria entendre. I així entendria que la seva lluita no està tan allunyada de la nostra i, aleshores, la Mercè potser ens podria contagiar bona part del seu reconeixement.

Ara, a la coordinadora, tenim un nou projecte, després de reivindicar la conversió d'un vell edifici en un nou equipament pel barri. L'Ajuntament ja ha iniciat les obres i ara estem parlant de la fórmula de gestió més adient.

Nosaltres defensem la fórmula de la gestió ciutadana, per què entenem que és la millor fórmula pel barri, per les entitats i pel propi ajuntament. Però encara haurem de superar

algunes reticències per part del districte que prefereix fer un concurs fet que, per nosaltres, és com mercantilitzar una relació participativa entre les associacions i l'ajuntament. En fi, continuarem negociant.

Però bé, us he de dir que malgrat que l'associació em porta molts mals de cap també em dóna moltes satisfaccions.

Des que vaig participar en el 2on Congrés, ara fa quatre anys, he après molt. Vaig entendre que les coses es podien fer d'una altra manera i que, per més que la meva entitat fos petita, el nostre projecte es podia fer molt gran si el sabíem compartir.

Alcalde, regidors, regidores, companys i companyes associatius.... La història de la Laia és, sens dubte, fictícia. Està inspirada, simplement, en tota la nostra experiència associativa.

La de la Laia és una història qualsevol. Una història enrevessada, que va endavant i endarrere. La història d'una noia que no sap ben bé com explicar-nos perquè ha arribat on ha arribat. Però que té molt clar que tot el que ha aconseguit i tot allò que ha après ha estat gràcies a l'empenta i al compromís amb un projecte. Al compromís amb una ciutat.

La Laia no coneixia la xarxa. Ella i la seva petita associació anaven per lliure. I tot i tenir un bon projecte se sentien sols. Però un dia van conèixer altra gent que treballava en projectes similars i es van caure bé... Es van reconèixer mútuament. I, a partir d'aquell moment, tot va canviar i van començar a créixer.

La Laia potser avui és aquí. Al Saló de Cent o a la Sala de Cròniques, entre nosaltres... Perquè ha participat des del seu barri en el 2on Congrés d'Associacions. Durant els darrers mesos la Laia ha descobert moltes coses. Ha descobert persones, ha compartit experiències i coneixement, ha conegut altres associacions... I potser, des de la seva coordinadora, decidiran que sigui ella la que s'impliqui en el grup de treball per a la definició del Pla de Suport a l'Associacionisme.

Avui ens trobem aquí més de 400 persones, representant a una bona part del teixit associatiu de la ciutat per posar en marxa el Pla de Suport a les Associacions de Barcelona.

Durant més de 6 mesos totes les associacions de la ciutat hem treballat en la definició de 171 reptes. Uns reptes que ens han de fer créixer com a sector, que han de millorar les nostres vies de finançament; que ens han d'ajudar a reivindicar l'ús de l'espai públic i la incidència en la gestió dels equipaments, però que, per damunt de tot, han de contribuir al reconeixement social del sector associatiu i a fer-nos créixer com a país.

Avui, senyor Alcalde, li fem explícits aquests reptes, amb el convenciment que continuarem treballant plegats per fer possible el Pla de Suport a les Associacions, contribuint així a tenir una ciutadania més implicada i, en definitiva, una ciutat millor.

D'aquí 4 anys la història de la Laia potser serà la que us he explicat o una altra de ben diferent...

Però, en qualsevol cas Sr. Alcalde, ens agradaria que d'aquí a quatre anys la Laia pogués seguir treballant en organitzacions no lucratives amb la mateixa empenta i sense necessitat de preocupar-se per si hi haurà prou finançament per poder tirar endavant tots els projectes i pagar tots els salaris.

Ens agradaria que d'aquí a quatre anys l'ajuntament estigués treballant amb la resta d'administracions per poder canviar les lleis que afecten la fiscalitat associativa.

Ens agradaria que d'aquí a quatre anys el Codi Ètic de les associacions s'hagués consolidat com a segell de qualitat del sector.

I ens agradaria que d'aquí a quatre anys se'ns reconegués la feina que fem en l'àmbit de la cohesió i la convivència.

Les persones que formem part de les associacions som ciutadans i ciutadanes expertes en la nostra ciutat. La coneixem molt bé i, per tant, tenim una gran capacitat per prevenir i mediar en els conflictes.

Així ens ho van demostrar, fa unes setmanes, la Coordinadora d'Entitats Senegaleses i la Federació d'Associacions Gitanes, que davant d'uns malaurats esdeveniments van ser capaços de reaccionar i desactivar l'alarma social. Sens dubte va ser una clar exemple de la força del teixit associatiu i de la nostra capacitat per gestionar el conflicte i les persones.

I tornant al barri barceloní de la Laia, ens agradaria que l'Ateneu no tingués problemes per seguir amb la seva vocació de servei públic, que no tingués problema a l'hora de contractar formadors, que no tingués problemes a l'hora de programar certs espectacles o a l'hora de demanar un crèdit per adequar els espais de l'entitat a les normatives de seguretat.

Ens agradaria que les entitats que formen part de la Coordinadora no tinguessin problemes a l'hora de poder programar activitats en l'espai públic perquè, en definitiva, és al carrer on es donen a conèixer a la ciutadania.

Les persones que, com la Laia, s'impliquen voluntàriament en la seva ciutat haurien de ser promocionades en tant que persones expertes amb el seu barri, amb la seva ciutat. En aquest sentit caldria millorar els espais d'interlocució amb l'administració, com són

ara els consells de participació. Aquests haurien d'esdevenir uns espais de treball realment eficaços que generessin sinergies entre les entitats, els ciutadans, els equips tècnics i el consistori. Haurien de ser espais amb una incidència real en les polítiques públiques, perquè, en definitiva, allò que ens uneix és el desig de tenir una ciutat millor.

Com veieu tenim molta feina a fer. Però de nosaltres depèn escriure un futur associatiu que ens sigui propici. Tots i totes tenim un compromís amb la nostra ciutat i aquest Pla de Suport a l'Associacionisme ens ha de donar eines per fer créixer el sector amb garanties de qualitat.

Nosaltres, des del Consell d'Associacions de Barcelona, farem seguiment de totes aquestes propostes des del [Congrés Permanent](#).

Aquest serà el nostre observatori sobre les polítiques de suport a l'associacionisme que podreu seguir des del nostre web o participant dels espais de coordinació del CAB.

No serà un camí fàcil perquè som moltes associacions amb trajectòries distintes i discursos diversos. Però és precisament aquesta diversitat la que ens dóna un valor afegit. La que ens enriqueix i la que ens fa més fortes.

Avui estem totes aquí perquè estem convençudes que associar-se val la pena, perquè formar part d'una associació ens aporta uns valors i un bagatge que ens fa ser millors persones. Hem de continuar treballant plegades més enllà de les conjuntures socioeconòmiques i polítiques perquè el nostre repte principal és continuar fent ciutat.

Moltes Gràcies!

Montse Balaguer i Bruguera
Presidenta del Consell d'Associacions de Barcelona